

Welkomstwoord 11e Berkelconferentie 20 mei 2026

Dames en heren,

Wat fijn om hier weer te zijn. Ik heb deze conferentie al eerder mogen bezoeken en in 2017 had ik de eer om hier een korte presentatie te geven over de samenwerking en het waterbeheer langs de Berkel.

Vandaag sta ik hier met een andere eer: het uitspreken van het welkomstwoord. Dank daarvoor.

Inmiddels ben ik al een aantal jaren heemraad bij Waterschap Rijn en IJssel. In die rol zie ik dagelijks hoe alles in de waterwereld met elkaar samenhangt. Dat geldt zeker hier in de grensregio, en in het bijzonder voor de Berkel.

Want zoals wij hier weten – en eigenlijk niet vaak genoeg kunnen zeggen –: water stopt niet bij de grens. Sterker nog, water verbindt.

Of het nu gaat om te veel of te weinig water, of om waterkwaliteit: in dit gebied werken we in een grensoverschrijdend stroomgebied. Dat betekent automatisch dat samenwerking geen keuze is, maar een noodzaak.

Als benedenstroomse partij voelen wij ons vaak afhankelijk van wat er bovenstrooms gebeurt – in ons geval in het Duitse deel van het stroomgebied. Maar die afhankelijkheid werkt ook de andere kant op. Denk bijvoorbeeld aan vismigratie.

Juist daarom is het goed om te zien dat er aan beide zijden van de grens de afgelopen jaren hard is gewerkt. We zijn daarmee inmiddels een heel eind op weg.

Ook de komende jaren werken we verder aan een Berkel die natuurlijker, robuuster en aantrekkelijker wordt.

In 2024 en 2025 hebben we al belangrijke stappen gezet. Tussen Lochem en Almen is meer variatie aangebracht: flauwe en steile oevers, snelstromende en rustig stromende trajecten. Op sommige plekken krijgt de rivier weer de ruimte om uit te treden bij hoge afvoeren.

In 2026 zetten we die lijn voort. We laten de Berkel op enkele plekken weer meanderen, onder andere bij het voormalige depot Dochteren. Daar komt een nieuwe kronkel in de rivier, een natuurlijker inrichting van het gebied én een vispassage bij de nieuwe stuw Hoge Weide.

Ook bij landgoed Velhorst werken we aan verbeteringen: de stuw en brug worden gerenoveerd en er komt een nieuwe, goed functionerende vispassage. Zo vergroten we het leefgebied voor vissen en versterken we de ecologische verbinding.

Tegelijkertijd maken we ons watersysteem beter bestand tegen klimaatverandering. We voeren maatregelen uit om water langer vast te houden in droge periodes en juist sneller af te voeren bij extreme neerslag.

Want die extremen nemen toe. De afgelopen jaren hebben we in beeld gebracht wat een extreme bui, zoals die in 2021 in de Eifel en Limburg, betekent voor het stroomgebied van de Berkel. Daaruit blijkt dat vooral tussen Borculo en Lochem grootschalige overstromingen kunnen optreden, met aanzienlijke schade.

Samen met provincies, gemeenten en veiligheidsregio's werken we deze inzichten verder uit. Ook doen we dat in samenwerking met onze Duitse partners, binnen het GPRW – het grensoverschrijdend platform regionaal waterbeheer.

Juist in tijden van crisis is het cruciaal dat we elkaar kennen en weten te vinden. Daarom bereiden we samen oefeningen voor met onder andere Kreis Borken en Bezirksregierung Münster. Want goede samenwerking ontstaat niet pas tijdens een crisis – die bouw je daarvoor al op.

Het GPRW is daarin een mooi voorbeeld. Sinds 2011 werken Nederlandse en Duitse partners hier samen, ontstaan vanuit de behoefte om beter voorbereid te zijn op hoogwater. Inmiddels is deze samenwerking uitgegroeid tot een voorbeeld voor andere grensregio's.

Dit jaar vieren we bovendien een bijzonder moment: op 16 september 2026 bestaat het GPRW 15 jaar. Een moment om terug te kijken, maar vooral ook vooruit. Hoe versterken we onze samenwerking verder? En hoe bereiden we ons samen beter voor op de toenemende extremen van hoogwater én droogte?

Dames en heren,

Laat ik afsluiten met een persoonlijke noot.

Samenwerking in deze regio is meer dan een verplichting. Het is niet alleen moeten, maar vooral ook willen en het is ook leuk!

Wij zijn niet alleen waterbeheerders – we zijn ook waterliefhebbers en bruggenbouwers. Hier langs de Berkel voel je dat: een gedeelde betrokkenheid, een gezamenlijke verantwoordelijkheid en persoonlijke binding. We zijn onderdeel van een Berkelfamilie. Een familie die ook al wandelend, zwerfvuil ophalend, zingend en dansend het belang van hun rivier vieren.

Een ander mooi voorbeeld is de kaart 'met verhalen en fluisteringen van de Berkel rivier' die Catalina Rey naar aanleiding van de wandeltocht langs de Berkel heeft gemaakt.

Catalina is landschapsarchitect uit Chili, die bij de WUR aan het promoveren is op de verbinding van mensen met 'hun' rivier. Werkelijk een prachtige kaart.

En ja, samenwerken is ook werken. Soms gaat het vanzelf, soms kost het inspanning. Maar steeds blijven we bouwen aan vertrouwen, aan relaties – en aan begrip voor elkaars taal, letterlijk en figuurlijk.

Daar ligt onze kracht.

Dank u wel!